

آقاشریف، احمد

امام زاده‌ها / مؤلف احمد آقاشریف. -- تهران: نشر شهید سعید

محبی، ۱۳۸۴.

۵۸ ص.

ISBN: 964-6919-31-6: ۶۰۰۰ ریال

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیپا.

کتابنامه به صورت زیرنویس.

۱. امامزادگان . ۲. امامزاده‌ها. ۳. امامزاده‌ها -- ایران . ۴.

زیارتگاههای اسلامی -- ایران. الف. عنوان:

۲۹۷ / ۹۸

BP ۵۳ / ۱۷

۱۷۰۰۵-۸۴م

کتابخانه ملی ایران

● عنوان: امام زاده‌ها

● ناشر: نشر شهید سعید محبی

● مؤلف: احمد آقاشریف

● تاریخ انتشار: ۱۳۸۴

● نوبت چاپ: اول

● چاپ: نیاز

● شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

● قیمت: ۶۰۰ تومان

● نشانی: خیابان انقلاب، اولین فلسطین شمالی، ساختمان

مهر، طبقه‌ی ششم، ش ۱۸

● تلفن: ۶۶۴۱۵۹۸۵-۶۶۴۶۶۱۰۸

● شابک: ۹۶۴-۶۹۱۹-۳۱-۶

ISBN: 694-6919-13-6

نمایه:

- ۱ درآمد
- ۲ ایرانیان در احادیث
- ۵ تعریف امامزاده
- ۷ مهاجرت آل علی به ایران
- ۹ پراکندگی و فراوانی امامزاده‌های ایران
- ۱۰ عمران و آبادی امامزاده‌ها
- ۱۲ سلسله‌هایی از سادات
- ۱۶ فراوانی فرزندان امامان (ع)
- ۱۸ نام‌گذاری فرزندان
- ۱۹ ازدواج‌های فامیلی
- ۲۰ خواستگاران
- ۲۰ همسران امامان
- ۲۱ ناخلف‌زادگان
- ۲۷ فرزندان صالح و طالح
- ۲۹ امامزاده‌های حقیقی
- ۳۲ معاریف امامزادگان ایران
- ۳۸ امامزاده‌هایی در تهران و ری
- ۴۳ نسب‌شناسی / تبار‌شناسی

آثاری در أعلام الأنساب	۴۴
گزیده کتابنامه‌ی امامزاده‌های شهرهای ایران	۴۷
حکایات	۴۹
(۱) شفای کور به برکت عسکرین	۴۹
(۲) نورافشانی ضریح حضرت امیر و باز شدن دروازه‌ی نجف	۵۱
ضمیمه‌ها:	۵۴
(۱) پیغمبریه‌های ایران	۵۴
(۲) سنتی‌ها و بی‌بی‌ها	۵۹
(۳) بقیع	۶۰
(۴) آرامگاه‌ها	۶۵

بسم الله الرحمن الرحيم

بیاننا کامل ترین مرد خدا باش
 به جنگ با کفرو، از باطل جدا باش
 اگر خواهی سعادت را بدانی
 تو باید این کتاب را بخوانی
 کتابی باشد آن نامش ولایت
 اگر خواهی کنی میل شهادت

درآمد

بنا به ادله و آمارات تاریخی و عقلی و نقلی، ایرانیان از زمان حیات حضرت ختمی مرتبت، با اسلام و اسلامیان انس و الفت داشته‌اند. و پس از ارتحال رسول اکرم (ص)، آن عشق و محبت، به عترت و آل علی و زهرا (ع) رسید و در مجموع، به صورت مکتب اعتقادی و باورهای امامی درآمد. لذاست که فرزندان زادگان رسول و علی (ع)، حسن و حسین (ع)، در دوره‌های مختلف روانه‌ی ایران اسلامی شدند و مدفن و مشهد ایشان، دارای بقعه و بارگاه گردید. و چه بسیار ولایتی‌ها و اهل بیتی‌هایی که به یاد ورود قُدم آن سید جلیل القدر، قدمگاه‌ها و مزارات ساختند و حتی در انتساب آن علوی تبار به خود و روستای خود، فخر و مباهات ورزیدند.

از آن جا که شک و شبهه‌ی بسیاری درباره‌ی تعریف امام‌زاده، تعداد امام‌زادگان، اسامی ایشان، تصحیف در اسامی، تشکیک با شاهزاده‌ها و گنجینه‌ها، کرامات خضرات، و... وجود دارد، نگارنده سزا دید بحث را از شأن و منزلت ایران و ایرانیان در

نزد پیامبر و امامان بیاغازد، و سپس بر سر اصل مطلب شود، چرا که ملجأ و منشأ این سادات در ایران بوده است و توسط ایرانیان - اغلب -

ایرانیان در احادیث

آن چه بر اهل تحقیق واضح و بدیهی می‌نماید اینست که سپاهیان مسلمان طحّ سه نبرد نهاوند (۱۴ق) و جلولاء (۱۶ق) و قادسیه (۲۱ق)، و در طول مدت هجده سال، فلات ایران را درنوردیدند. ایرانی‌ها، دو قرن در مقابل عربیت مقاومت کردند، عربیت را از اسلامیت جدا ساختند، ضمن تحقق و عملی کردن این سخن نبوی که من عربم، ولی عرب^۱ از من نیست.

درباره‌ی فتح ایران، اقبال لاهوری گوید: اگر از من پرسید بزرگ‌ترین موفقیت عرب‌ها چه بود، بلافاصله می‌گویم فتح ایران. نسبت فتح ایران توسط عرب‌ها، همان نسبت فتح یونان توسط رومی‌هاست. تمدن اسلامی کودک‌کی را می‌ماند که از مادر آریایی و از پدر سامی به وجود آمد. صلابت را از پدر و لطافت را از مادر به ارث برده است.

اگر ایران فتح نمی‌شد، تمدن اسلامی ناقص می‌شد (همشهری، خردنامه، ۱۵ مهر ۱۳۸۲). نگارنده درباره‌ی وضعیت فعلی اعراب اضافه می‌نماید: بنا به گزارش توسعه‌ی انسانی سازمان ملل (سال ۲۰۰۳): جمع کل درآمدهای داخلی کشورهای بیست و دو گانه‌ی عضو اتحادیه‌ی عرب، از درآمد کشور اسپانیا کم‌تر

۱ - بنا به ۹ آیت از آیات قرآن کریم: عرب با اعراب تفاوت دارد؛ اعراب (تَدَوّی / متعربه / مستعربه) اُمّی (بی‌کتاب و امانت پس نداده و دروغ‌بند بر خداوند (آل عمران؛ ۷۵) و ناآشنا به فرهنگ دینی، و کفر پیشه و نفاق پیشه‌ترند (توبه، ۹۷)؛ لیکن عرب خالص خیر.

است؛ ۴۰٪ اعراب بالای ۱۸ سال بی‌سوادند؛ تنها ۱/۶٪ مردم عرب می‌توانند از اینترنت استفاده کنند؛ حدود ۱۵٪ جوانان عرب تمایل مهاجرت به کشورهای غربی را دارند. و تا سال ۲۰۲۰، حدود ۱۰۰ میلیون جوان به بازار کار وارد می‌شوند؛ و تا سال ۲۰۱۰، شمار بی‌کاران به ۲۵ میلیون نفر بالغ می‌گردد؛ ... + فقدان آزادی و سطح نازل دانش و جایگاه نامناسب زنان و تروریسم فراملی و مهاجرت‌های غیرقانونی (نگاه، ش ۲، ۴۲).

پس از آن نبردها و فتوحات، سرانجام پس از قیام‌هایی چون قیام ابومسلم و آل بویه و علویان و دیلمیان و سربداران و...، موفق به ایجاد حکومت شیعی و صفوی (۹۰۷-۱۱۲۸ق) گردیدند.

به رغم کشورهایایی چون مصر و مراکش و تونس، عرب نه تنها نتوانست اسلام و ایمان و قرآن و حبّ علی و آل علی را حفظ نماید بلکه، ایرانیان زرتشتی به استقبال آن دین و اعتقاد و باور رفتند، و در صدد تقویت و توسعه‌ی جوانب مختلف سیاسی و اجتماعی و علمی و فنی و هنری و... آن برآمدند، گواهان براین ادعا احادیث دهه‌های پیش از آن است:

«لوکان العلم بالثريا لتناولہ رجال من فارس»

(کنز العمال، خ ۳۴۱۳۱).

«اعظم الناس نصیباً فی الاسلام اهل فارس»

(کنز العمال، خ ۳۴۱۲۶).

«اسعد العجم بالاسلام اهل فارس» (کنز العمال، خ ۳۴۱۲۵).

احادیث سه گانه‌ی مزبور از پیامبر اکرم بود و از جامع

حدیثی اهل سنت؛ امام صادق نیز فرموده‌اند:

«وقد والله ابدل لوکان الدین معلقاً بالثريا لتناولہ أناس من

ابناء فارس» (تفسیر مجمع البیان، ۳/۲۰۸).

«... بهم [عرب] خيراً منهم، الموالی» (مجمع البیان، ۱۰۸/۹).

«... إبناء الموالی المعتقین» (مجمع البیان، ۳۰۹/۲).
 «لو انزل القرآن علی العجم ما آمنت به العرب، و قد نزل علی العرب فأمنت به العجم فهذه فضیلة العجم» (تفسیر قمی، ۱۲۴/۲).

علاوه بر روایات پیشین، در تفسیر مجمع البیان (۱۲۲/۳) نیز آمده است که در هنگام نزول آیت صد و سی و سوم از سوره ی نساء: «إِنْ يَشَأْ يُذْهِبْكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِالْآخِرِينَ»، پیامبر اکرم فرمودند: «بقوم آخرین غیرکم بنصرون نبیه و یوآزرونه»؛ و سپس بر پشت سلمان زد و فرمود: قوم هذا یعنی عجم الفارس.

در ذیل شأن نزول آیت پنجاه و چهارم از سوره ی مائده: «یا ایها الذین آمنوا مَنْ یَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِینِهِ فَسَوْفَ یَأْتِی اللّهُ بِقَوْمٍ یُّحِبُّهُمْ وَ یُحِبُّونَهُ»، فَضْرَبَ علی عاتق سلمان فقال هذه و ذوه ثم قال لو کان معلقاً بالثریا لتناوله رجال من إبناء الفارس (مجمع البیان، ۲۰۸/۳).

در تفسیر دُرِّ المنشور، سیوطی (۲۱۵/۶)، ذیل نزول یا شأن نزول سوره ی جمعه آمده است که وقتی آیه بدین جا رسید که «و آخرین منهم لَمَّا یَلْحَقُوا بِهِمْ» (ی ۳)، پیامبر دستشان را بر سر سلمان نهادند و فرمودند: «لو کان الایمان بالثریا لنالہ رجالٌ مِنْ هؤلاء».

آن چه که ملاحظه شد شأن و مرتبت ایرانیان بود در پیش بینی های پیامبر و امام راستی های ما، اما درباره ی بسط و توسعه ی علمی و ادبی، و مفاخر و مآثر ایران اسلامی و ایرانیان مسلمان، صدها جلد کتاب دوره ایی و غیر دوره ایی از رجال و مشاهیر ایرانی به نگارش درآمده است که بحثی دیگر می طلبد و

گنجاییابی ایی دیگر، و فقط در این اختصار به همین احادیث اکتفا شد تا فرصت و مجالى سزا و در خور.^۱

حال به مبحث اصلی خود باز می‌گردیم و سخن را از تعریف امام‌زاده / فرزند زادگان امام علی، پی‌می‌گیریم، تا به بُعد شیعی گزینی ایرانیان پرداخته باشیم و علت کثرت و فراوانی این همه بقعه و بارگاه و امام‌زاده، و احترام به سادات و سقاخانه، و دخیل و توسل، و ... ارزیابی گردد.

تعریف امام‌زاده

از اصطلاح امام‌زاده چنین بر می‌آید که مزار و مشهد فرزند یا فرزندان زادگان آل رسول و علی و زهرا باشند (هاشمی، علوی، فاطمی، حسنی، حسینی، موسوی، رضوی)، دارای بقعه و بارگاهی باشند، و مورد توسل و زیارت زوَّار قرار گیرند. قدیمی باشد یا جدید. اما قیدی که نگارنده بدان می‌افزاید قید کمالات و کرامات است. چرا که بعضی از فرزندان یا فرزندان زادگان امامان دوازده گانه، صالح نبودند و چه بسا طالح نیز بوده‌اند - چنان که خواهد آمد - یعنی به صرف آن که شخصی از سلسله و شجره و ذُراری سادات و علویان بوده باشد، برای اطلاق امام‌زادگی کفایت نمی‌کند.

۱- ذکر این مهم فرض است که نه تنها اسلام و قرآن و اسلام پژوهان و مفسران، عمدتاً و غالباً ایرانی بوده‌اند و هستند که، حتی صرف و نحو و بلاغت عرب را هم، ایرانی‌ها به اوج و کمال و انتشار رسانده‌اند. و به گفته‌ی استاد همایی در معانی‌البیان، غیر از عربی جاهلی و عربی امروزی، عربی‌ای که این همه کتب علمی و دینی بدان نوشته شده است، عربی ایرانیان بوده است، که به برکت همان، اسلام عالم گیر شد و ماندگار؛ و حتی در همان «دو قرن سکوت»، سکوت، فرهنگی نبود که، سکوت نظم و نثر پارسی بوده است.

و به همین سبب است که امام زادگانی چون حضرت
عبدالعظیم و شاه چراغ و حضرت معصومه، هر چه بیشتر و بیشتر
مورد توجه و توسط، واستشفا و استشفاع، قرار می‌گیرند ولی
بعضی... نه.

آنان که دل خویش زیگسانه بُریدند
از جان بگذشتند و به جانان رسیدند
مجنون صفت از طریقت نور گذشتند
بابال و پر عشق چون پروانه پریدند